

Oceny książek

„Etyka i medycyna”

Edward Rużyłło

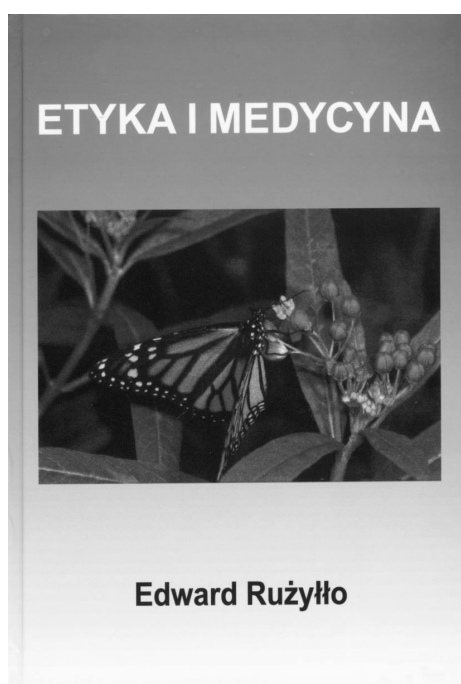
Łomża: Oficyna Wydawnicza „Stopka”, 1999, stron 256, ISBN

Niemal od zarania medycyny trwają rozważania, dyskusje i spory na tematy jej etycznych zagadnień. Już wczesna starożytność wysuwała wzorce postaw i działań lekarskich, by przypomnieć egipskiego Imhotepa, staroindyjskich – Atraję, Czarakę i Susrutę, greckiego Hipokratesa i rzymskiego Galena. Wielu, z wzorowych etycznie i pod względem wiedzy i doświadczenia medycznie, dowodziło słuszności łacińskiej maksymy „*verba volant, exempla trahunt*” oraz jedności myśli, słów i czynów. Zwrócił na to uwagę też ideał lekarza naszych czasów, Albert Schweitzer, stwierdzeniem „Harmonia i siła są w nas, gdy nasze myślenie i działanie stanowią jedność”, a rolę tego przykładu podkreśla Norman Cousins słowami „Wielkość doktora Schweitzera nie leży pierwotnie w tym, czego dokonał on w swoim życiu. Raczej leży w tym, co inni zrobili dzięki jego przykładowi”. Powyższe stwierdzenia odnoszą się również do profesora Edwarda Rużyłły, autora omawianego wydawnictwa. Luminarz i nestor polskiej medycyny ma wiele osiągnięć zawodowych, naukowo-dydaktycznych oraz zasług wojskowych i wojennych, uhonorowanych licznymi odznaczeniami. Prof. Rużyłło odgrywał szczególną rolę w medycynie i etyce medycznej, jako kierownik Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego (1958-80) oraz autor wielu wystąpień i publikacji na tematy etyczno-filozoficzne medycyny.

„Etyka i medycyna” jest zbiorem wybranych wykładów (Towarzystwo Naukowe Warszawskie, Polskie Towarzystwo Lekarskie – Warszawa, Kraków, Poznań, Gdańsk, Kielce) i publikacji w pismach fachowych (*Polski Tygodnik Lekarski, Wiadomości Lekarskie, Nowiny Lekarskie, Polski Przegląd Chirurgiczny, Polski Mercuriusz Lekarski, Problemy Lekarskie, Postępy Nauk Medycznych, Roczniki Tow. Nauk. Warsz. i Pol. Akad. Medycyny*) lub ogólnych (*Życie Warszawy, Polityka*) z lat 1985-1997. Wyjątkiem jest artykuł „Lekarz w wojsku w czasie wojny” – wykład Kursu Podchorążych Sanit. Rez. w Combourgu z r. 1940. Dalsze publikacje Autora wyliczają przypisy stron 150, 191, 225 i 248-249.

Bardzo szeroki jest wachlarz tematów, ujęty w tytule 19 artykułów:

Zdrowie i jego formowanie, Znaczenie świadomości zdrowia, Zagrożenia egzystencji człowieka, Lekarz we

współczesnym społeczeństwie, Humanistyczne aspekty pracy współczesnego lekarza, Mówić prawdę choremu, W sprawie obyczajowości zawodowej lekarzy, W sprawie pozycji społecznej lekarzy, Lekarz wśród lekarzy, Lekarz w wojsku w czasie wojny, Niezawodny opiekun chorego, Złożoność życia, choroba, lekarz, Proces kształcenia współczesnego lekarza, Konieczność kształcenia lekarzy w aspekcie zmian środowiskowych i osobowościowych, Ewolucja w sposobach ochrony zdrowia człowieka, Lekarze i ich praca, Lekarz rodzin – przywódca zdrowia, Lecznica rodzinna, Rola lecznicy powiatowej w systemie opieki lekarskiej. Tytuły i treść artykułów obejmują wnikliwie najważniejsze aspekty wzajemnych powiązań między lekarzem, pacjentem i jego bliskimi oraz społeczeństwem, formowania zdrowia, kształcenia lekarzy w zawodzie i etyce oraz roli lekarzy w systemie opieki zdrowotnej. Autor wzbogaca niektóre, uznane już prawdy, własnymi oryginalnymi przemyśleniami i wnioskami, opartymi o swe bogate doświadczenie i wiedzę.

W okresie szybkich i znacznych przemian, wynikających z postępu medycyny, jej technizacji, specjalizacji i zespolowości (utrudniającymi relację człowiek-człowiek) oraz ze zmian warunków życia, bytu i pracy jednostek, rodzin i społeczeństw, dzieło prof. Rużyłły jest bardzo ważnym punktem odniesienia dla wszystkich adeptów i praktyków medycyny, działających w jej głównych dziedzinach i rozlicznych specjalizacjach. Z zawartością książki winien się więc zapoznać każdy lekarz i student medycyny, jak również przedstawiciele współpracujących z medycyną dziedzin.

prof. Henryk Gaertner
Kraków